

Дагъустанда гъайванар патал планламишнавай алафрин къадардикай саки 90 процент гъазурнава. Дагъустандин Минсельхозпроддин малуматдалди вири саналди саки 1600,5 агъзур тонн алафар гъазурун фикирдиз къачунва. Эхиримжи делиралди, са миллионни 343,7 агъзур тонн векър, 12,4 агъзур тонн сенаж, 118,6 агъзур тонн самар ва 5,7 тонн силос чкайрал гъазур я. Къейдзавайвал, республикадихъ малдарвал патал къве миллионни 141,4 агъзур тонн векъи алафрин игътияж ава.

ЩИШИ ДУЬНЬЯ

Ахтынская районная общественно-политическая газета

“НОВЫЙ МИР”

1928-йисалай акъатзава. №43 (9011) арбе, 22-октябрь, 2025-йис.

Къимет 10 манат

12+

Ахцегърин ичерин сувар гурлуди хъана

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Гаф гуьзел вахт я – «къизилдин» зул! Зегъметчийри чпин йисан алахъунрин бегъер къватI хъийизвай, адал шадвалзавай, вилик квай йисан къвалахрикай фикирзавай жавабдар вахт! Зулун лезетлу рагъ авай гуьльушан 18-октябрь Ахцегъа иллаки лишанлуди хъана. Ина нубатдин сеферда «Ахцегърин ичерин сувар-фестиваль» кьиле тухвана. Мубаракрай! Гъакъикъатда им райондин хуьруьн майишатдин производствин агалкъунар малумарзавай, экологиядин жигъетдай михъи суьрсет гъасилзавай зегъметчийр руьгъламишзавай, чкадин бренд Ахцегъ ичер машгъурзавай къетген майдан я. Суварин кьилин метле базардин экономикадин шартIара вилик фенвай цийи технологийрин къайдада Ахцегърин багъларин машгъурвал арадал хкун я.

Виликамаз хъсан гъазурвал акулалди сувар либасда авай Ахцегърал гъеле пакамалай мани-макъамрин ван ала, чкадинбуру мугъманар къабулзава. Советрин Союздин Игит лётчик Валентин Эмирович тIварунихъ галай багъда – суварин серенжемрин кьилин майдан иллаки гурлу я. Игитдин гуьмбетдин вилик суварин маналу къетген лишанар – ичерин композицияр, абурун къве паталхъай изобразительный искусствойрин школадин, юнатрин станциядин, аялрин яратмишунин КIвалин, аялрин Ревмокардиологиядин «Ахты» санаторийдин, хуьруьн майишатдин коллеждин, музейрин, гъакI кьилди устIарин гъилин-тIупун сеняткарвилерин выставкаяр ачухнава.

Багъдин кьене райондин СП-ри алачухар яна, чпин гъевчи, гурлу майданар тешкилна, анрал хуьруьн майишатдинни культурадин хилерин агалкъунрин кьилди выставкаяр, концертар, тIуьн-хъун къурмишнава. Гъар са нямет алай столрихъни халичайрин суфрайрихъ теклифиз, вири жемятдиз пулсуз тIуьн-хъун гузва. Узбекистандин Самарканд шегъердай атанвай пешекар ашпазди, чпин ватандин суварик хъиз, жемятдиз еке къазанра тIямлу аш гъазурнава. Разивилелди лугъун, чкадинбурулай алава, ичерин суварин Ахцегъиз Дагъустандин ва Россиядин гзаф пипIерай мугъманар къватIнавай. Къадим шегъерда гъейранвилелди сиягъатзавай, суварин мярекатра иштиракзавай абурун

экуьнин ва нисинин тIуьнарни иштагъдалди гъа ина хъана, гъалал хъурай!

Суварин кьилин лишан ичер я къван. Ина абур – чкадин районириковатнавай сортарин ичер 35 сорт-жуьре – кьилди-кьилди ящикравазни, себетраваз, арабай-раваз, гъар жуьре художественный композицияра туна ва гъакI чилел-халичадал вегъена кIани къван ава. Ахцегърин чил, гъакъикъатдани, баркаванди я. Аллагъдиз шукур хуьй цIи багъманчивилин ва саларбанвилин бегъерарни тарифлугъур хъана. Суварин иштиракчийри, мугъманри (Ахцегъа ичерин сувар авайдакай хабар хъана атанвай туристарни пара ава) киз бегенмиш хъайи ич дадмишзава. Ина садани абур маса гузвач, садакъа я, кIанибуруз кIани къван пайзава, хутахзава. Паталай атанвай турист – мугъманриз и кар иллаки итижлу я, абуруз дагълух хуьрерин кьилди-кьилди майданрал чкадин жемятдин къадим сеняткарвилерихъ ва милли кухнядихъ галаз мукъувай таниш жадай надир мумкинвал хъана. Мугъманар шиш-кабабринни гъар жуьре маса няметрин берекатлу столрихъ къунагъламишзава. Абуру гъейранвилелди къейдзавайвал, «гъакъикъатдани вири халкъдин халис гуьзел сувар я. Са ичерин ваъ, чилин зегъметдинни мугъманперес-вилини, мергъаматлувилини сувар!». Вири и краи, гъелбетда, инсанрин вил, руьгъ, рикI шадарзава. Инсанрин арадин хуш рафтарвилер, гъуьрмет артухарзава.

Лугъун хъи, фестивалдин кьилин дамах-безекар райондин хуьрерин (СП) кьилди-кьилди майданар хъана. Абуру ана чпин суьрсетдин, гъилин-тIупун сеняткарвилерин, милли культурадинни адетрин, тIуьн-хъунрин агалкъунрин чешнеяр кьалурзава.

Кьиле Ахцегъ райондин регъбер Абдул-Керим Палчаев, РД-дин Гъукуматдин Председателдин заместитель Нариман АбдулмутIалибов, РД-дин рекъемрин технологийр вилик тухунин рекъай Министр Юрий Гъамзатов, хуьруьн майишатдин министрдин 1-заместитель Шарип Шарипов, общественный деятель, «Краевед Дагестана» журнадин редактор Ислам Мегъамедов, СтIал Сулейманан тIварунихъ галай райондин кьил Сант Темирханов авай багъа мугъманрин десте СП-рин кьилди-кьилди майданрихъ галаз таниш хъана, суварин лап къешенгдиз чIагурнавай кьилин сегънедин вилик, сейли мугъманар патал тир чкайрал ацукъна.

Суварин официальный пай, халкъ кIвачел акъвазна, РФ-динни РД-дин гимнар ягъунилай ва искусствойрин Алла Жалиловадин тIварунихъ галай школадин аялрин къуьлуьнилайни Рагъимат Гъажиевадин тIварунихъ галай музшколадин аялрин чIехи хордилай башламишна. Мугъманар тебрикунин ва жемятдиз сувар мубаракунин сифте гаф гъаз микрофондихъ «Ахцегъ район» МР-дин кьил Абдул-Керим Палчаев атана:

– Гъуьрметлу мугъманар, районгъелияр! Къе Ахцегърин мугъманперес чилел ичерин фестивалдик куьн тебрикиз зун пара шад я. РикIел хкин, и шад ва метле-

Ахцегъа хъсан адетдиз элкъвенвай и сувар, ингъе, гила чна 5-сеферда кьиле тухуза. Гъиле яракъ аваз душмандин хура акъвазнавай чи къегъал рухваяр квачиз сувар тухуз жадач. Къе чна Ахцегъ районгъелийрин патай чи аскерриз савкъват яз СВО-дин зонадиз 10 тонндилай артух ерилу ичер ва дяведин шартIара герек шейер (электростанция, бензопилаяр, чими парталар...) рекъе твазва.

Вичин вахтунда чкадин багъманчийри ина 30-далай артух сортарин ичер гъасилзавай ва парабур, квез акъвазна хъи, хсуси майишатра гилани ама. 1960-йисуз Франциядин меркез Парижда тешкилай виридуьньядин выставкада, месела, чи «Дагранат» («Ранет Ахтынский») сортунин ичери къизилдин мелаль къачуна. Гъа

блугу суварик сифте кьил кутурбур чи музейдин директор Агъмед Дагъларовни гъа макъамда райондин кьил Осман Абдулкеримов я. Разивилелди къейдин, дагълух гуьзел тIебиатдин, девлетлу тарихдин ва зегъметкеш, намуслу инсанрин къадим

йисара «Ахтынский» ва «Заря» совхозрин уьлкведин прмышленнострин центрриз 10 агъзур тонн ерилу ичер рекъе твазвай. Ихтилат кватай чкадал Ахцегърин ичерин бренд арадал гъуник чпин еке пай кутур

Ахцегьрин ичерин сувар гурлуди хъана

1

баркаллу багьманчир тир Букар Къулиев, Абас Абасов, Султали Моллалиев, Азиз Шефиев, гуьгъунай багъ-

Чун Ахцегьрин къадимлу ва баркаллу чилел аграрный метлебдин лап зурбаз тешкилнавай «Ахцегьрин ичерин суварин» таъсирдик ква. Республикадин Къил Сергей Алимович Меликован, Гьукуматдин Председатель

манчивилин бригадайрин машгъур бригадирар хъайи Ленинан ордендин сагьиб Гъажимегъамед Пашаев, Социализмдин Зегьметдин Игит Саимат Ферзалиева, зегьметдин орденар къачур Агъаверди Агъаев, Межид Межидов, Беглерхан Мисриханов, Играм Къурбанов ва масабур рикел хкун кутугнава. Абуруз рагьметар хъурай!

Къе чи везифа гъабурун краилай чешне къачуна, Ахцегьрин ичерин машгъурвал девирдин цийи шартлара арадал хкун я. И кардик вичин хушуналди къил кутуна, суперинтенсивный багълар арадал хкизвай чи стха жумарт меценат ва зурба карчи Жамалдин Эмирмегъамедович Пашаев сагърай! И крар акваз, гила инсанрини чпин гадарнаваз хъайи чилин участокрани ичин багълар кухтазва. Чи зегьметдин алакьунризни агалкъунриз дикъет гузвай ва куьмекиз гъазур Дагъустан Республикадин къил С. А. Меликов, РД-дин Гьукумат, РФ-дин хуьруьн майишатдин Министерство, РД-дин хуьруьн майишатдин министр пара къадар сагърай! — алава хъува Абдул-Керим Нажмудиновича.

Микрофондихь РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместитель Нариман Абдулмуталибов гала: — Гьуьрметлу районгъилияр, атанвай мугьманар!

Абдулмуслим Муьгъуьдинович Абдулмуслимован патай квез и сувар мубаракрай! Къведай рехъди виринра марфар аваз, анжах гъа инаг ракъини нурламишнава. Ахцегъвийри Аллагъ рази жери гъаф крар ийизва ва гъавилай куьн пара кланда. Къуй гъамиша куьн Аллагъдин рагъимдик кваз хъурай!

Ахцегъар — им лезги халкъдин медениятдинни марифатдин, яшайишдинни экономикадин тарихдин меркез я. Гъавилай эхири-имжи йисара ина хъсанвилехь аквадай хътин дегишвилер хъунал чна шадвалзава. Цийи къайдадин промышленный багълар кутунихь галаз санал, саки 30 сортунин ичерин адетдин багъларни хуьн ва райондин руководстводи абур артмишдай мумкинвилер жагъурун тарифуниз лайихлу я. И карда хайи гъвечли ватандин къайгъударвал ийизвай меценат ватандашар — Палчаевар, Пашаевар, Османовар, Сулеймановар сагърай! Гъабурун куьмекни кваз Ахцегъ район алай вахтунда республикада саки вири хилерай вилик квайбурукай сад я.

Тебрикдин хуш келимаяр гъаз микрофон-

СПОРТ

Къурбан Агъаев рикел хкана

Даш АЛИЕВ

18-октябрдиз «Ахты» спорткомплекса азадиз къуршахар къунайни самбодай СССР-дин спортдин мастер Къурбан Агъаевич Агъаеван гьуьрметдай республикадин турнир кьиле тухвана. Турнирдин спонсорвал баркаллу хиневийри: Тельман ва Теюб Къафароври, Элиф Давудова ва Нияз Сурхаева авуна. Къилин судьявал ахцегъви, РД-дин дережадин судья Тимур Къазиханова авуна. Адаз куьмекчивал халкъарин арадин дережадин судья, якутви руш Юлия Бумбочкинади авуна. Секретарвили везифаяр А. Гъаниеван школадин тренер Мухаммад Гъаниева тамамарна.

Турнирда иштиракун патал Махачкъала, Каспийск, Дербент шегъерин ва Къиблепатан Дагъустандин саки вири районрин командайрик кваз 120 жегъил пагъливанар, гъаки судьярни тренерар ва бязи пагъливанрин диде-бубаяр атанвай. Сейли мугьманар яз, турнирда РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместитель Нариман Абдулмуталибов, РД-дин рекъемрин технологияр вилик тухунин рекъай Министр Юрий Гъамзатова, хуьруьн майишатдин министрдин 1-заместитель Шарип Шарипова, ватанперес карчи Абдуселим Палчаева, азадиз къуршахар къунай дуьньядин чемпион Шамиль Мамедова, спортдин зурба тешкилатчи Асадулла Лачинова, Къурбан Агъаеван кьели

дустар тир Мурсал Абдулкеримова, Ибрагъим Парпачева, Камал Жалилова, пагъливандин мукъва-къилийрини хуьруьнвийри ва гъаф масабур иштиракна.

Акъажунар ачухунин серенжем РФ-динни РД-дин Гимнар ягъунилай ва Ахцегърин искусствойрин школадин аялрин туьнт «Лезгинкадилай» эгечлна. Турнирдин къилин мурад къисайрик квай хътин зурба пагъливан рикел хкун, жегъилрин арада спортдин азадиз къуршахар къунин жуьре гегъеншарун, абур сагълам уьмуьрдал желб авун, халкъарин арада дуствилин алакъаяр мягъкемарун ва акъалтзавай несилдиз спортдин куьмекдалди ватанперес-вилин тербия гун тир.

Спортдин сувар, адан иштиракчийрни тамашачияр ва атанвай мугьманар тебрикунин гаф рахуналди, «Ахцегъ район» МР-дин къил Абдул-Керим Палчаева ачухна.

— ...Спорт — им чандин сагъламвал, Дагъустанда ислъгъвал, халкъарин арадин дуствал хуьнин замин я! Къе чна вичин Хинерин хуьр, Ахцегъ район вири уьлкведиз машгъур авур зурба пагъливан Къурбан Агъаеван экуь къамат рикел хкуналди, адан тварунихь Ахцегъа сифте яз республикадин акъажунар тешкилнава. Метлеблу и карда чи гъил къаз атанвай багъа мугьманар тебрикиз чун пара шад я. Халкъдин къулай ва таъмин гележег паталди тир чи къил кутунрин, кьвалахрин тереф хуьзвай республикадин руководство сагърай! И турнирда къуй къуватлуди гъалиб хъурай!

— Зи рагъметлу Къурбан халудиз къетлен гьуьрмет авунин лишан яз Ахцегъа республикадин дережадин турнир тешкилунай кьиле райондин регъбер Абдул-Керим Палчаев, и члехи спорткомплексдин директор Сердер Моллалиев аваз куьн вири сагърай! Им чи районда, санлай Къиблепатан Дагъустанда спортдин азадиз къуршахар къунин хилел виликан машгъурвал арадал хкунин мягъкем кам я, — лагъана анал гаф къачур Къ.Агъаеван хайи хтул, Дагъмедуниверситетдин кафедрадин заведиш, профессор Тельман Къафарова.

Къурбан Агъаев рикел хкунин ва турнирдин иштиракчийрни мугьманар тебрикунин хуш келимаяр гъаки пагъливандин дуст Мурсал Абдулкеримова ва масабур лагъана.

Райондин искусствойрин мектебдин аялри чпин гуьзел

ВАН АВУНА

Хайи районда агъалияр къабулна

Чи республикадин Кьил Сергей Меликован тапшуругьдалди за 16-октябрдиз зун патал хайиди тир Ахцегь районда чкадал фена агъалияр къабулна. Ватанэгълийрихь галаз гуьруьшмиш жез ва абурун сивин арзайриз яб гун

зун патал иллаки кьиметлу тир. Гуьруьшдин вахтунда вири саналди райондин саки 15 агъали къабулна. Гьар са месэладай за абур гьавурда туна ва «Дагэнегро» филиалдиз абур энгелвал авачиз гьалун патал тапшуругьар

гана. Министерстводин талукь тир къуллугьри и тапшуругьар тамамарун кьетген гуьзчивилик кутада.

Кьейд ийин: ватанэгълийрихь галаз ихьтин гуьруьшар зун патал иллаки важиблу я. Абуру неинки энергетикадин хиле авай месэлайрин патахьай хабар жедай, гьакI хайиди тир инсанрин вилералди гьакьикьатда авай гьаларин гьавурда акьадай мумкинвал гузва. Гьа и мураддалди чи республикадин Кьили чаз инсанрихь галаз жезмай къван сих алакьайра аваз кIвалахунин тапшуругь ганва.

Ватанэгълийрин патай атанвай вири арзаяр за жуван хсуси гуьзчивилик кутунва. Инанмиш я хьи, саналди тир алахьунралди чна инсанри кьарагьарнавай вири месэлаяр гьалда ва чи гьвечIи ватан энергиядалди таъминарунин кIвалах хьсанарда.

Гьуьрметдивди, Марат ШИ-ХАЛИЕВ, Дагъустан Республикадин энергетикадин ва тарифрин министр

Къурбан Агъаев рикIел хкана

2

къуьлралди турнирдин иштиракчийрин руьгь-гьевес хкажайдалай

кьисайрик квай хьтин бягьсерин алакьунрин Къурбан 1937-йисуз Ахцегь райондин Хинерин хуьре чубандин хизанда дидедиз хьана.

СВО-дин игитриз – Ахцегьрин ичер!

Чи корр.

«Ахцегьрин ичер» фестивалдин серенжемрин сергьятраваз 17-октябрдиз, сувариз эхиримжи гьазурвилер аквазвай юкьуз, райцентрдиз «Набережный» багьдани жемьятдик гьерекат квай. Абуру гьиле яракь аваз Ватан хуьзвай СВО-дин иштиракчийриз суварин мергьяматлувилин савкьват яз даяведин «Камаз» машиндиз ичерин пар язавай. Белгороддин областдин къушунрай теклифна гьанвай «Камаз» машин лагьайтIа, Ахцегь районда республикадин «Память гор» общественный тешкилатдин векил, СВО-дин ветеран Абубакр Вагьабова тешкилнавай.

Чна мергьяматлувилин и серенжемдин кьил кьунвай райондин

администрациядин хуьруьн майишатдин отделдин начальник Лено-

нард Атлуевахь галаз суьгьбетна.

– «Жемьятдин кьажгьан муркIадални ргада» лугьурвал, аквазва хьи, кье вири кардик ква. И сувариз чкадин идарайринни карханайрини руководителрал гьар садал са кар тапшурмишнава. Абдул-Керим Нажмуудиновича зи хиве виридалайни суваб ве-зифа тунва. СВО-диз нубатдин савкьват яз ичер ракъурзавайда-кай хабар хьанмазни, районэгълийри, куьн инанмиш жеч, кье сятдин кьене 400 ящикдилайни артух хьсан ичер гьана, машин ацIурнава. Жемьят пара кьадар сагьрай! Идахь галаз санал, чна СВО-диз даяеда гьерек маса шей-эрин «Газель» машинни рекье твазва. Машидрихь галаз пака Белгороддин областдиз чи векил Абубакр Вагьабов вич физва.

Вуч лугьун, жемьятди садакьа яз рекье твазвай няметар Аллагьди къабулрай! Дяве вахтунда ва чи гьаливал аваз куьтягь хьана, чи баркаллу рухвар сагь-саламатдиз ва хурудал женгинин орденарни медалар алаз чпин хизанриз хту-рай, Амин!

ческих средств, торговле людьми.

Уважаемые жители, кто располагает какой-либо информацией о незаконном проживании, пребывании или осуществлении трудовой деятельности иностранных граждан или лиц без гражданства, просим Вас незамедлительно сообщить в дежурную часть отдела полиции по номеру 89288024753 или в миграционный пункт по номеру 8(87263) 23 0 13.

Начальник МО МВД России «Ахтынский» подполковник полиции

Э. ИБРАГИМОВ

«Нелегал 2025»

В целях стабилизации миграционной ситуации, повышения эффективности борьбы, предупреждения, выявления и пресечения правонарушений и преступлений в сфере миграционного законодательства в период с 13 по 22 октября 2025 года на территории Республики Дагестан проводится комплексное оперативно-профилактическое мероприятие «Нелегал 2025» 2-й этап.

Целью проведения данного мероприятия является выявление

и пресечение каналов незаконной миграции граждан третьих по отношению к государствам – членам ОДКБ стран, документирование и пресечение деятельности лидеров и участников организованных групп и преступных сообществ, имеющих международные и межрегиональные связи, причастных к организации незаконной миграции, а также экстремистской и террористической деятельности, незаконному обороту оружия, боеприпасов, наркоти-

НУМРАДИЗ ЧАР

Халкьдин ирс хуьзва

Назир ТАЖИБОВ

И мукьвара заз Ахцегьрин хабаррай малум хьайивал, хейлин йисара Ахцегь райондин тарих хуьнай, чирунай ва гьакIни край чирдай гьерекат вилик тухуник вичин кьетIен пай кутунай Дагъустан Республикадин Кьил Сергей Меликова Ахцегьрин край чирдай музейдин директор Агьмед Фикретович Дагьларован кIвалахдиз къакьан кьимет гана ва ам Чухсагьулвилин чарчиз лайихлу авуна.

Заз Агьмед Фикретовичаз и кар рикIин сидкьидай мубаракиз кIанзава. Адаз ва гьакIни музейдин вири коллективдиз бубайрилай амай багьа ядигарар хуьнай ва йис-йисандавай экспонатар артухарунай чухсагьул. Им музейдин патай агалкьзавай несиладиз амуькьзавай кьимет авачир хьтин савкьват я.

Музейдин коллективди лезгийрин алаатай асиррин устIаррин гьилин надир халичаяр хуьнин кIвалах кьетIендаказ кьейд авун кутугнава. И кардай абуруз сагь-

рай лугьуз кIанзава. Эгер и халичаяр музейди хьвеначиртIа, алай девирдин несиладиз гамар хрунин сенят кIвачел ахкъулдун патал и нехишар гьинай жагьидай?

Лезги халичайрихь авай вилкан машгьурвал арадал ххун патал сифте кам къачун яз райондин кьил Абдул-Керим Палчаева Ахцегьрин аялрин яратмишунрин КIвалин бинедал гамар храдай цех ва школа ачухун пландик кутунва. Дагьлар Агьмедоваз ва ам кьиле авай Ахцегьрин край чирдай музейдин коллективдиз чандин сагьвал, саламатвал ва инлай къулуьхьни лезги халкьдин тарихдин ирс хуьнин ва артухарунин рекье мадни еке агалкъунар хьурай!

къулухь гьасиррин майданар тамамвилелди пагьливанрин ихтиярда гьатна. Акъажунар кьилий-кьилиз виниз тир тешкилувилелди, михьивилелди, судьайринни тренеррин патай гьич са жуьредин гьерезвални наразивал авачиз кьиле финикди турнирда виридалайни гужлу, лигмилу ва техникадин жигьетдай тафаватлу жегьилар гьалиб хьана.

Негитайрикай рахайтIа, гьалибвилин 1-чка Ахцегьрин жегьил пагьливанрин командади кьуна. Кьвед ва 3-чкаяр Белиждин ва Рутул райондин командайри пайна. 1, 2 ва 3-чкаяр къур вири пагьливанар Ахцегь райадминистрациядин ва спонсоррин патай, талукь тир дережадин медалриз, Гьуьрметдин грамотайриз, пулдин пишкешризни призриз лайихлу авуна. Иллаки кьизгьин ва итижлу бягьсер Къурбан Агъаеван заланвилин (79 кг.) категориядай майдандал атай тежрибалу пагьливанри кьалурна. Гьалибвилин 1-чка Ахцегьрин командадин патай гавичIай пагьливан Мурад Агьмедова къазанмишна. Адаз алава яз райадминистрациядин кьилин патай 50 агьзур манат пулдин пишкеш ва спонсоррин патай гьер гана.

Спорткомплексдин директор Сердер Моллалиеван алахьунралди акъажунар гьар са рекьай великамаз акьван хьсан гьазурвал аваз тешкилнавай хьи, вири иштиракчийрни мугьманар хушдиз къабулиз, абур пулсуз тIуьнралди таъминариз ва разивилелди рекье хутаж хьана.

Кьейдин, тебии кьуват ва

Хайи хуьруьн мектебда ва Ахцегьа школа-интернатда кIелна. 1937-йисалай Ахцегьа Абдулалли Гьаниеван (акъажунрай Дагъустанда СССР-дин спортдин 1-мастер) гьилик - гуьзчивилик кваз пешекар спортдал элячIна. Вичин вахтунда Дагъустанда азаддиз къуршахар кьунайни самбодай адав агакьдай пагьливан авачир. 1960-йисуз Къурбана РСФСР-дин чемпионвилин ва 1964-йисуз анжах са Шоте Ломидзедиз куму-кьуникди СССР-дин чемпионатдин гимийшин призёрвилин дережар къазанмишна. 1963-йисан 22-октябрдиз азаддиз къуршахар кьунай РСФСР-динни Ирандин хьятгьай командайрин арада кьиле феи дуствилин турнирда Къурбан Агъаевни Ирандин кьисайрик квай хьтин зурба ва машгьур пагьливан (Олимпиададин чемпион, 3 сеферда дуьньядин чемпион, автобиографиядин тегьердин «Мазандаранский тигр» художественный фильмдин кьилин игит) Имам Али Хабибидихь галаз гьасиррал экьечIна. Садавай сад кIаник кутаз тахьай и гуьруьшдилай къулухь абур уьмуьрлух вафалу дустар яз амуькьна. Абурун дуствилин анжах са лишан: Къурбанахь Хабиби ва Хабибидихьни Къурбан ТIварар алай рухварар ава. Гьайиф хьи, гуьгьуьнай Къурбан Агъаеван спортдин карьера-гележег хьсанди хьанач. «КIвале кIвач хайила, кьежел кьил хада» лугьурвал, кьенепатан «дустари» пехилвилай ам, дуьзенивал гвай дагьви гада, къасухдай ичкидик кутуна.

120 миллиард манат чара ийида

Дагъустан Республикадин гьукумри 2026-йисуз региондин здравоохранение, яшайишдин политика ва образование патал саки 120 миллиард манат чара авун фикирдиз къачунва. Гьа икI, кьведай йисуз и хилериз 117 миллиард манатдив агакьна харжияр ийида. Им республикадин бюджетдин вири харжийрин саки 56 процент я. Ибур гьакIан рекьмар туш. Абурухь соцвыплатайрин ва пособийрин индексация, духтурриз, муаллимриз, культурадин къуллугьчийриз зегьметдин

гьакьи хкажун, образованиедик ва медицинадик тIеам акакъарун таъминарун гала.

Коммунальный инфраструктура цийи хьувуниз, транспортдин сеть вилик тухуниз, гьа жергедай яз рекьер ремонт авуниз хейлин такьатар чара авунва. Идалайни гьейри, гьвечли шегьерар ва хуьерин территорияр вири патарихьай вилик тухунин сергьятра аваз проектар кьилиз акьудуниз пулдин такьатар чара авунва. Кьведай девирда и харжияр са мураддихь рекье тун гзаф важиблу я. Бюджетдин эхирдин проект гьакьикьатда авай мумкинвилер ва макроэкономикадин гьалар фикирда кьуна туькIурда.

Рекьер туькӀуьр хъувунай чухсагъул!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Рехъ – им анжах инсанар ва машинар фин паталди тир имарат туш, ам инсанрин къулай яшайишдин, гъар са чкадин ва санлай уьлкведин инфраструктурадин лап важиблу пай я. И жигъетдай 14-октябрдиз Ахцегъ районда халкъдин яшайишдин метлебдин лишанлу вакъиа хъана: капитальный ремонт хъувурдалай къулухъ райцентрда Ленинан ва Байрамован тӀварарихъ галай куьчяр (3,7 км.) ва республикадин мандин «Магарамкент-Ахты-Рутул» автотрассадин 75-81 километрдин участок (6 км.) официалнидаказ ачухна. Мубаракрай!

«Ахты» спорткомплексдин вилик лишанлу лентӀ атунын митинг, ахцегъвийрин мугъманар тебрикуналди, «Ахцегъ район» МР-дин килин заместитель Роберт Гьамзаева ачухна. И проект вахтунда ва ерилудаказ килиз акъудунай ада жематдин ва райондин кили Абдул-Керим Палчаеван патай РД-дин Кили Сергей Меликоваз, республикадин Гьукуматдиз, «Минтранс», «Дагавтодор», ООО «Русстрой-99» карханайрин руководителриз ва зегъмет чӀугур устӀаризни фӀялейриз чухсагъулдин чими келимаяр лагъана. «Бязи себебрикди гъелелиг и куьчйра куьгъне шалманар дегишарна хъиз, йифен эквер тваз хъанвач. Умудлу я, подрядчикди гъа и карни ерилудаказ киле тухуда», – алава хъувуна Роберт Гьамзаевича.

Шадвилин мярекатдал ахцегъвийриз тротуарни галаз туькӀуьр хъувуна асфальтмишнавай цийи рехъ «Дагавтодордин» начальникдин заместитель Замир Умаханова ва адахъ

ваз Ахцегъ райондин регъбер Абдул-Керим Палчаеван къул-муьгъур алай Чухсагъулвили чарар ва Ахцегъ райондин тарихдин ктабар гана.

каз туькӀуьр хъувунвай рехъ ишлемишиз вахкунин гъакъиндай РД-дин руководстводин, «Дагавтодор» ва месӀадиз шерик маса идарайринни карханайрин тӀварарихъ чухсагъулвили хуш гафар «Ахцегъ район» МР-дин килин заместитель Роберт Гьамзаева лагъана. Ахпа микрофондихъ «Дагавтодордин» начальникдин заместитель Замир Умаханов, АО РСУ-дин «Ахтынский» филиалдин директор

Риналдин Азизагъаев (абуру къведай йисуз и рехъ Рутул райондин сергъятдал къван гъа икӀ вижевайдаказ туькӀуьр хъийидайди кьейд-на) атана. Халкъдин патай райондин ва республикадин регъберрин тӀварарихъ хуш гафар «КъаӀарин хуьр» СП-дин кили Алимегъамед Гъуьсейнова, зегъметдин ветеран Радик Ханбабаева, хуьруьн мискиндин имам Узаир Шамилова лагъана.

Роберт Гьамзаева Ахцегъ райадминистрациядин патай эцигунрин подрядчик карханадин начальник Риналдин Азизагъаев, «Русстрой-99» ООО-дин гендиректор Шамиль Исламов, гъа и карханадин механизатор Рашид Агъмедов Чухсагъулвили чараризни Ахцегъ райондин тарихдин ктабриз лайихлу авуна.

Мярекат иллаки РДК-дин мандарри (Исмаил Ризаханова ва масабур) ва КъаӀарин школадин аялри (абуру рекьерин хатасузвал хуьниз эверзавай шиирар кӀелна) безетмишна. Мярекатдин килин серенжем – рехъ официалнидаказ ишлемишиз вахкунин лишанлу лент атӀайдалай къулухъ, адет тирвал, анай ван килеллаз рекьерин къуллугъдин гужлу техника фена. Мярекат рикӀел аламукъдай шикилар ягъуналди ва мугъманар къунагъламишуналди давам хъана.

галаз атанвай пешекарини мубаракна.

– РикӀел алама, кве йис вилик Ахцегъиз РД-дин Кили Сергей Меликов атайла, за инал халкъдин мецелай адавай и рехъ туькӀуьр хъувун тӀалабнай. «Хъсан я, цӀи проект ва къведай йисуз пул ахъайна, райцентрдин килин рехъ капитальнидаказ ремонт хъийида», – жаваб гана касди. Гъа хиве къурвал ада, халис регъберди ва военнопачалникди, вичин гаф хвена. РикӀел хкваш, и ва Байрамован тӀварунихъ галай куьчяр, марф къвайила инсанривай гъич кьекъвез тежез, гъи гъалда авайтӀа ва гила гъикӀ хъсан хъанватӀа гекъига! Гъавилий за жуван ва вири ахцегъвийрин патай Сергей Алимовичаз ва ремонтдин кӀвалахар вичин гуьзчивиликай кхуд таур Ахцегъ райондин кили Абдул-Керим Нажмудиновичаз, гъаӀ рекъел кӀвалахай карханайрин руководителризни фӀялейриз – вирибуруз рикӀин сидкъидай чухсагъул лугъузва! Къуй абуруз Аллагъди чандин сагъвал ва яргъи уьмуьр гурай! – алхишна ахцегъви, зегъметдин ветеран Каминат Селимовади.

Шадвилин митингдал Роберт Гьамзаева рекъел гъакъисагъвилели кӀвалахай са жерге пешекарриз – механизаторар тир Ислам Юсуфоваз, Мегъамедхан Эскендероваз, ООО «Елена» карханадин мастер Максим Ламазо-

Мярекат рехъ ачухунин лишанлу лентӀ атӀуналди ва чкадин искусствойрин школадин аялри хъсан къул авуналди ва РДК-дин бажарагълу мандарар тир Таира Мусагъовадини Эмирсултан Бигеева манияр лугъуналди агал хъана. Лугъун хъи, гъа ихътин гурлу митингдал

КъаӀарин хуьре республикадин «Магарамкент-Ахты-Рутул» автотрассадин участокни (ина Калукрин хуьруьн муькъвелай саки Хуьруьгъив къван 6 километрдилай артух рехъ авайдалай гегъенш хъувуна, асфальтмишнава) официалнидаказ ачухна. Гъа инани хуьруьн жематдин, мугъманрин ва школьникрин вилик рехъ мубаракунин, региондин «Инфраструктура для жизни» тӀвар алай милли проектдин сергъятраваз ерилуда-

Хизанда лезги чӀалал рахух!

Ярали Шайдабегович ЯРАЛИЕВ, саки уьмуьрлух Каспийск шегъерда яшамин жезвай ахцегъви агъсакъал, лезги чӀал хуьз алахъзавай зегъметдин ветеран

Ас-саламу алейкум, гъуьрметлу «Цийи дуьнья» газетдин релакция! За куь газетдин 37-нумрадай

редактор Дашдемир Шерифалиева кхъей «Мад сеферда лезги чӀалакай ва ам хуьникай» тӀвар алай макъала дикъетдивди кӀелна. Халкъдин важиблу месӀла къарагъарнавай ам пара къадар сагърай! Гъакъикъатдани, лезги чӀал йис-сандавай квахъзава. ИкӀ вучиз жезватӀа ва и бедбахтвили вилик пад къун патал чна вуч авуна кӀанзаватӀа, авторди пара хъсандиз къалурнава.

Инал аз жуван фикирарни алава хъийиз кӀанзава: чи чӀал «смешанный бракрин» хизанрани квахъзава; хуьруьн чкада аялрин бахчайра мярекатар дидед чӀалал тухуз, урус чӀал лап тӀмил ишлемишун лазим я. Школада 5-классдал къведалди вири предметар лезгидалди, чи девирда хъиз, йикъа анжах кве сят (урус чӀални литература) урусдалди тухуз хъанайтӀа хъсан тир. Жегъил хизанар шегъерриз куьч хъайилани аялриз лезги чӀал чириз четин жезва. Эгер хизанда дидени буба лезгийр яз хъайитӀа, кӀвале анжах лезги чӀалалди рахун истемишун-адет хъана кӀанда.

Хизанда дидед чӀал хуьнин къаравулда акъвазна кӀанзавайди, жуван чӀалахъ рикӀ кузвай баде я. Гъуьрметлу бадеяр, хтулриз халкъдин манияр лагъ, лезги махарни къисар ахъая, абуруз жуван чӀалан дад чира. Дидед чӀалал акъатзавай газетарни журналар, ктабар кӀела абуруз, телевизордай лезги муьткар кутур (Аллагъдиз шукур хуьй, ахътинбуьр ава). Чна гъарда вичелай алакьдайвал гъа икӀ авуртӀа, чи чӀални, халкъни амуькда.

ПОДПИСКА

2025-ЙИСАН II-ПАЙ ПАТАЛ «ЦИЙИ ДУЬНЯ» ГАЗЕТ КХЪИЗ БАШЛАМИШНАВА

Ругуд варз патал почтадай газет кхъинин кьимет 313,08 манат, йис патал 626,18 манат я.

Редакциядай ва я киоскдай квевай чи газет, гъа виликдай хъиз 250 манатдай кхъиз жеда.

Играми районгъелияр! Чна квез хайи «Цийи дуьнья» газет кхъиниз эверзава. Икьардин бинедаллаз подпискадин пул редакциядин счетдиз ягъайтӀани жеда. Газет кхъин 20-июналди давам жезва.

Чи реквизитар: ИНН - 0504007157 КПП - 050401001 Р/СЧЕТ - 4070181700001000026 Л/СЧЕТ - 2003Ш29490 БИК - 048209001

Цийи дуьнья (Новый мир)

Учредитель:
Администрация муниципального района "Ахтынский район"
Главный редактор
Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ

Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.

Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.

Адрес редакции и издателя:
368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33.

Телефон главного редактора
8(988)-654-59-49

Электронная почта газеты:
newworld1928@mail.ru

ИНДЕКС 63312
Газета «Новый мир» отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru

По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М»

Время подписания в печать по графику 14.00. Подписано в печать 14:00

Газета выходит 52 раза в год.

Тираж 1500 экз.

Заказ № _____